

У ВРИЈЕМЕ ПРИПРЕМА такозваног „коњичког скока“ — јединог неуспјеха њемачких падобранаца у другом свјетском рату — чији је задатак био да се уништи Врховни штаб Народно-ослободилачке војске Југославије и, истовремено, разбију и ослабе наше јединице, у устаничком Дрвару, од другог до четвртог маја 1944. године двадесетак дана пред Титов рођендан, одржан је Други конгрес УСАОЈ-а, са кога је Врховном командату послата заклетва у којој се, између осталог, каже:

ЗАКЛИЊЕМО ТИ СЕ ЧАШЋУ, напорима, жртвама и будношћу наших народа и наше омладине да нећемо жалити ни своје животе ни своје снаге

и наше омладине да нећемо жалити ни своје животе ни своје снаге у борби против њемачких целата и свих домаћих непријатеља јединства и слободе наших наро-

најпунија захвалност Теби за све оно што си учинио за наше народе и омладину. Наше дјело, на које се за вјетујемо, то је најбољи пут службе интересима отаџби-

ТРИДЕСЕТ ГОДИНА ПРОШЛО ЈЕ од дана када је положена ова, животима најодабранијих на родних синова потврђена заклетва, која је ушла у пјесму „Друже Тито ми Ти се кунемо“, заклетва иза чијег сваког слова, као и сви народи и народности Југославије, стоје и данас, као и увијек, грађани наше општине — очеви и мајке ратних другова друга Тита, трудбеници који су под његовим руководством изграђивали социјалистичку домовину.

Друже Тито, ми ти се кунемо...

у борби за слободу, у борби за савјест, част и будућност сваког омладинца и омладинке Југославије.

Заклињемо Ти се патњама и надама наших народа

да, у борби за гвоздено и свеобухватно јединство јужнословенске омладине, за нову демократску, федеративну Југославију.

Овај наш завјет је наша

не, интересима младог нараштаја, словенства и свих уједињених нација.

За дјело и живот друга Тита стоји читав омладин Југославије као један борац...

Ириморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА III • БРОЈ 34 • 25. МАЈ 1974.

ЦИЈЕНА: 1 ДИНАР

Десети конгрес СКЈ - визија наше будућности

ДЕСЕТИ КОНГРЕС САВЕЗА КОМУНИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ, који почиње прекојутра у Београду, за који су предходно извршене далекосежне припреме, представља велики историјски догађај. Он ће дати нове импурсе развоју социјалистичке самоуправне Југославије и улози Савеза комуниста у њој. На Конгресу ће председник СКЈ, друг Тито, поднети главни реферат под насловом „БОРБА ЗА ДАЉИ РАЗВОЈ СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САМОУПРАВЉАЊА У НАШОЈ ЗЕМЉИ И УЛОГА САВЕЗА КОМУНИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ“.

Писмом Извршног бироа Председништва Савеза комуниста Југославије и друга Тита, Двадесет првом сједницом Председништва и Платформом за припрему Десетог конгреса постављене су далекосежне основе на којима ће радити овај највећи скуп југословенских комуниста. Већ је обављен значајан дио посла на разрачунавању са шовинизмом, национализмом, унитаризмом и либерализмом, који су својим деструктивним дјеловањем пријетили да озбиљно угрозе тековине југословенског друштва.

Новим Уставом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије дато је одговарајуће мјесто радничкој класи Југославије као основном носиоцу даљег развоја самоуправних социјалистичких односа у нас. Захваљујући енергичним акцијама, које је у прави тренутак и на револуционаран начин, иницирао друг Тито, Савез комуниста Југославије данас доживљава свој револуционарни преображај и налази своје право мјесто као авангарда радничке класе.

Од славног Вуковарског конгреса до данас наша партија је прошла трновити револуционарни пут и пребродила све препреке које су јој се на том путу испостављале. Сваки наредни кон-

грес био је једна степеница напријед ка људском циљу. Нарочито бурно раздобље нас раздваја од Петог до Десетог конгреса. То је веома сложен пут, али славан, садржајно богат и значајан за комунистички и међународни раднички покрет. У том временском интервалу читава наша земља се преобразила. Остварено је квалитетно ново друштво, са новим материјалним и друштвеним снагама, са новим међуљудским односима и новим људским садржајем. Квалитетно се измијенио положај радног човјека у друштву. Успјешно је изграђен нови политички систем. Стасале су нове генерације градитеља новог самоуправног друштва, а знатно се измијенио и наш положај у свијету, гдје је Југославија стекла огромну репутацију и постала огледна станица за афирмацију пута човјекове слободе и радости.

Десети конгрес биће рекапитулација пређеног пута који је био од епохалног значаја, оцјена даљег развоја самоуправног социјализма, како би се јасно одредили практични задаци Савеза комуниста и cjелокупног његовог чланства за предстојећи револуционарни период. Јер, јаснији задаци подразумевају и веће кораке у кретању друштвених токова.

Без сваке сумње, Десети конгрес ће представљати нову побједу револуционарних социјалистичких снага у нашој земљи. То је и разумљиво, јер то је, у суштини, конгрес самоуправљања. У складу са жељама свих људи у Југославији, на њему ће се одати највеће признање другу Титу његовим бирањем за доживотног председника Савеза комуниста Југославије. То је воља свих комуниста наше земље и њене радничке класе, јер су за његову личност и његово име везане све наше историјске побједи у рату и у миру, за њега је везана наша данашњица и исто тако свијетла и срећна сјутрашњица.

Драго Станковић

Уз Десети конгрес Савеза комуниста Југославије

ПЕДЕСЕТ ПЕТ ГОДИНА БОРБЕ И РАДА

ПОСЛИЈЕ I КОНГРЕСА, који је одржан у Београду од 20. до 25. априла 1919. године, на коме је од више социјалистичких партија и група створена је-

хашпена, прогона и убиства комуниста. Од априла 1929. до октобра 1931. године убијени су: организациони секретар ЦК КПЈ Буро Ђаковић, чланови Политбироа ЦК КПЈ Брацан Брацановић и Риста Самарџића, чланови ЦК КПЈ Марко Машановић и Божо Видас Вук, секретар Црвене помоћи за Југославију Никола Хећимовић, секретари ЦК СКОЈ-а Паја Маргановић, Мијо Орешки, Јанко Мишић, Јосип Колумбо,

марта 1936. године ухапшено је 950 комуниста, међу којима се налазио највећи број руководећег партијског актива. До средине 1936. године кроз затворе је прошло 2.000 чланова КПЈ и СКОЈ-а и симпатизера Партије, а на суд их је изведено више од 800, међу којима и неколико комуниста са подручја наше општине.

Процес организационог сређивања и јачања КПЈ, који је наступио после великих губитака крајем 1935. и у првој половини 1936. године, поново је отежан и успорен новим хашпенима која су се одиграла од новембра 1936. до средине 1937. године. У том периоду, у Србији, Војводини, Црној Гори, Хрватској, Далмацији и Македонији ухапшено је више од 1000 комуниста, међу којима и комплетна партијска руководства неких покрајина.

Крајем 1937. године Коминтерна је повјерила руководство КПЈ Јосипу Броз Титу и дала му мандат да образује њен Централни комитет, што је он и учинио у прољеће 1938. године. Формирање највишег партијског руководства у земљи било је један од најзначајнијих догађаја у историји КПЈ.

Поред предузимања мјера за идејно-политичко јачање КПЈ, њено чврсто повезивање са широким масама радног народа за борбу против унутрашње фашистичке опасности, за одбрану угрожене независности земље итд., но во руководство покљонило је посебну пажњу организаци-

Борбе Андрејевић — Кун:

Штрајкачка кухиња

ЗАДАЦИ ПРОЛЕТЕРСКЕ ПАРТИЈЕ

„...Једна пролетерска партија која води класну борбу мора у себи развити психологију партије која је свјесна да ће она, у једној више или мање блиској будућности, повести радне масе у борбу против целокупног буржоаског поретка. Ограничена еснафска психологија, која се појачала у времену када је партија присиљена да се бори за легалност, мора се замијенити психологијом једне партије која има вољу да отме власт и која оличава хегемонију пролетеријата. Једна пролетерска организација која ће у будућности, блиској или даљој, замијенити на власт буржоазију, мора због тога већ данас да постави циљеве које захтијева цио народ. Пролетеријат је једна класа која истински револуционарно ради само под условом ако је она авангарда свију радних и експлоатисаних маса и ако ступа и ради као њихов вођ у борби за обарање експлоататора...”

Из Резолуције: Политичка ситуација и непосредни задаци, која је усвојена на Трећој земаљској конференцији КПЈ, одржаној у Београду децембра 1923. године.

динствена Социјалистичка радничка партија Југославије (комуниста), број чланова нове партије био је у сталном порасту.

У вријеме одржавања II конгреса, у Вуковару од 20. до 25. априла 1920. године, на коме је Партија добила име Комунистичка партија Југославије број чланова износио је 65.000. У том периоду у Петровцу је формирана права комунистичка општина на Јадрану.

Послије доношења Обзана не (29/30. децембра 1920), којом су Комунистичка партија и револуционарни раднички покрет стављени ван закона, дошло је до наглог опадања чланства Партије. Међутим, упркос безобзирном терору буржоазије, који је нарочито поштртен доношењем Закона о заштити државе (2. августа 1921), тада већ илегална КПЈ и револуционарни раднички покрет постепено прикупљају снаге. И поред сурових мјера режима, фракцијских трвења и лутања у принципијелним питањима (национално и др.), илегална Комунистичка партија Југославије је, ипак, организационо јачала.

Од јануара 1924. до јануара 1925. године број чланова КПЈ порастао је од око 1.000 на 2.300. Може се препоставити да је отприлике толико бројно стање Партије било и у вријеме одржавања њеног III конгреса у Бечу (од 17. до 22. маја 1926. године), на коме је дошло до измирења фракција, али не и до ликвидације фракцијске борбе.

У вријеме одржавања IV конгреса у Дрездену, почетком новембра 1928. године, Комунистичка партија Југославије је имала 2.035 чланова организованих у 365 ћелија, са 25 окружних и 83 мјесна комитета.

Одмах по завођењу шесто јануарске диктатуре, 1929. године, дошло је до масовних

Пера Поповић — Ага, Јосип Дебелаћ и још десетине најбољих комуниста и комунистичких омладинаца. Дана реакције редовно су плаћали и напредни људи овог краја.

Према неким подацима, од јануара 1929. до септем-

СОПСТВЕНИ ПУТ

„...Искуство из недавне прошлости нас је научило да се социјализам не може остварити насилним методама и ми смо зато и изабрали свој сопствени пут у социјализам, одрекавши се стаљинских метода. Насилним путем се може ликвидирати стари систем, оно што је одживјело, али се насилним путем не може развити и остварити нови, најдемократскији друштвени систем — социјализам...”

...Демократија, није наш главни циљ као циља за себе, јер би то онда била формална демократија која не води рачуна о материјалним условима доступним за најшире масе, за све оне који раде или оне који било због чега имају право на бригу заједнице. Наш циљ је социјализам у коме демократија може једино имати пуну материјалну садржину...

Из Титовог говора на III конгресу СК Србије 1954.

бра 1932. године — када је у Паштровићима обновљена партијска организација — пред Судом за заштиту државе одржана су 82 процеса против комуниста.

Мада је режим диктатуре десетковао и организационо разбио КПЈ ипак он није могао да је уништи. Партија је, после најтежих удараца у првим годинама диктатуре, почела и организационо да оживљава и јача, тако да је у 1933. и 1934. год. имала око 200 чланова, а већ слиједеће године тај број се попео на 3.000. Октобра 1935. године дошло је до провале која се проширила на цијелу земљу. Од краја 1935 до

оном стању и јачању Партије је, што је све било крунисано успешним одржавањем Пете земаљске конференције КПЈ у Загребу од 19. до 23. октобра 1940. године, која је по броју делегата (105) и по важности одлука, које су на њој донијете, имала значај партијског конгреса. У вријеме њеног одржавања КПЈ је имала 6.445 чланова.

У Народно-ослободилачки рат и револуцију КПЈ је ушла са 12.000, а СКОЈ са 30.000 чланова. Само за првих осам мјесеци борбе погинуло је 3000 чланова КПЈ, међу којима 20 чланова ЦК КПЈ и националних партиј-

ских руководства. Од јула 1941. до 15. маја 1945. године укупно је погинуло око 50.000 чланова КПЈ и око 100.000 чланова СКОЈ-а.

И поред толиких губитака КПЈ је на завршетку рата имала 141.066 чланова, а до краја 1946. године примљено их је још 48.496.

У вријеме одржавања V конгреса (од 21. до 28. јуна 1948. год.) КПЈ је имала 468.175 чланова и 51.612 кандидата.

Делегати за VI конгрес, који је одржан у Загребу од 2. до 7. новембра 1952. године, представљали су око 780.000 чланова КПЈ. На о-

вом конгресу одлучено је да Партија промијени име у Савез комуниста Југославије.

У децембру 1957. године, пред одржавање избора за делегате VII конгреса (Јулијана 22. — 26. априла 1958) СКЈ је имао 755.066 чланова.

У вријеме одржавања VIII конгреса, у Београду од 7. до 13. децембра 1964. године, СКЈ је имао око 1.020.000 чланова.

Године 1966. СКЈ је имао 1.046.000 чланова, крајем 1967. године 1.013.500 чланова, а — према процјенама, после пријема младих крајем 1968. године преко 1.100.000.

РАЗГОВОР О СТАТУТУ ССО ЦРНЕ ГОРЕ

ВИШЕ МЛАДИХ У ЈАВНОЈ РАСПРАВИ

ОМЛАДИНА БУДВЕ разматрала је ових дана ставове Треће конференције Савеза комуниста Југославије који се односе на организације младих. Било је ријечи и о Преднацрту статута Савеза омладине Црне Горе. Примједбе су се углавном прецизнијих одговора на питања: Шта је то основна организација, како се треба организовати на нивоу општине, и каква треба да буде однос колективног члана према Савезу социјалистичке омладине Југославије? Истакнуто је да се нова организација младих не смије финансирати на стари начин. Прихваћен је предлог са савјетовања у Титограду о броју

омладинаца — чланова основне организације, као и да ни један омладински руковоилац не може бити старији од 27 година. Наглашена је потреба укључивања што већег броја младих у расправу о Преднацрту новог статута, као и критичког преиспитивања садржаја рада у смислу превазилажења слабости које су уочене у досадашњем раду.

Будвански омладинци предложили су да се у највећој радној организацији на Црногорском приморју — Здруженом хотелско-туристичком предузећу „Монтенегротурист“, у коме ради велики број младих људи, формира омладинска конференција.

Уз дан
младости

РЕВОЛУЦИОНАРНЕ ЛЕГЕНДЕ

Политичка потврница за
објекта комунистичког Дебе-
љак

КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ УВИЈЕК ЈЕ ВЈЕРОВАЛА У МЛАДЕ — ОНИ СУ ЧИНИЛИ ЊЕН НАЈБОРБЕНИЈИ ДИО, ЊЕНУ НАДУ И УЗДАНИЦУ. ТО СЕ ПОКАЗАЛО У ДАНИМА ПРИЈЕ ДРУГОГ СВЈЕТСКОГ РАТА, У ПРИПРЕМИ ЗА РЕВОЛУЦИЈУ, У ТОКУ ЧЕТИРИ КРВАВЕ РАТНЕ ГОДИНЕ, ПОСЛИЈЕРАТНОЈ ИЗГРАДЊИ И САМОУПРАВНОЈ ЈУГОСЛАВИЈИ. НА ДАНАШЊИ ДАН ОЖИВЉЕМО СЈЕЋАЊА И НА ОНЕ КОЈИ СУ СТВАРАЛИ НОВУ СОЦИЈАЛИСТИЧКУ ДОМОВИНУ, АЛИ НИСУ ДОЖИВЈЕЛИ ДА УЧЕСТВУЈУ У БОРБИ ПРОТИВ МРСКОГ НЕПРИЈАТЕЉА, НИТИ ДА ОСЈЕТЕ ДРАЖ ТОЛИКО ЖЕЉЕНЕ СЛОБОДЕ. СТРИЈЕЉАНИ СУ ИЛИ УМРЛИ У КАЗНИОНАМА МОНАРХИСТИЧКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ, УЗВИКУЈУЋИ ПАРОЛЕ КОЈЕ СУ КАСНИЈЕ ПРИХВАТИЛИ ЊИХОВИ СЉЕДБЕНИЦИ.

СЕДАМ СЕКРЕТАРА СКОЈ-а ПАЛО ЈЕ ХЕРОЈСКОМ СМРЋУ, ОВОГА ПУТА ГОВОРИЋЕМО О ЧЕТВОРИЦИ КОЈИ СУ УМРЛИ ДАВНО ПРИЈЕ АПРИЛСКОГ РАТА 1941. ГОДИНЕ.

Седми из плејаде најсмјелијих

ПЕКАРСКИ РАДНИК ЈОСИП ДЕБЕЉАК рођен је 28. новембра 1902. године у Орешју, Хум на Сутли, у Загорју. Члан СКОЈ-а постао је 1920, а од почетка 1923. до краја 1925. године био: председник секције пекарских радника и члан, а потом и председник Синдиката прехранбених радника Загреб, члан Централне управе Савеза прехранбених радника Југославије и, заједно с Ђуром Салајом, члан Централног радничког синдикалног одбора Југославије. Као члан Мјесног комитета КПЈ у Загребу, фебруара 1928. године учествовао је на историјској Осмој загребачкој партијској конференцији. У то вријеме постаје организациони секретар Покрајинског комитета СКОЈ-а за Хрватску. Новембра 1928. на Четвртном конгресу КПЈ у Дрездену изабран је у ЦК КПЈ. Од краја 1928. до септембра 1930. године био је на школовању у Москви, а по повратку постао политички секретар ЦК СКОЈ-а. Учествовао је у великом броју акција против ондашњег режима. Хапшен је више од десетак пута, али је увијек успијевао да побјегне. Погинуо је 15. октобра 1931. године у Загребу у 30. години живота.

ДЕБЕЉАК ЈЕ БИО СЕДМИ ИЗ ПЛЕЈАДЕ НАЈСМЈЕЛИЈИХ међу смјелима. Дошао је из Москве с великим плановима о поновној активизацији СКОЈ-а о организовању револуционарног отпора подизањем монархистичког дик-

татури. Полиција је по сваку цијену настојала да се ослободи овог одважног комуниста и њен рад био је концентрисан на то да га пронађе. Петнаестог октобра 1931. године, умјесто Јосипа Дебељака полицијци су убили његовог блиског сарадника, сталарског радника Јосипа Адама. У акцију је затим ступио доктор Јурај Шпилер, полицијски комесар и десна рука Јанка Бедековића. Са седморицом агената, водећи са собом премлаћену Барину Иверовић (сестра убијеног Јосипа Адама), он је истаг дана стигао пред приземну зграду у Маркушевацкој улици број 13. На њихово изненађење унутра није било никога. А када је један од агената закуцао на врата сусједног стана, умјесто одговора из собе је испалио метак. Прикључили су се и остали агенти, тако да су врата иза којих се налазио Дебељак била „испрошивана“ револверским метцима. Иако рањен, Дебељак је пуцао, час кроз прозор, час кроз врата, тако да су полицијци мислили да се у соби налази више људи.

Петнаест полицијца борило се против једног рањеног комуниста! Неустрашиви секретар СКОЈ-а пружао је жилав отпор. Нико од полицијца није смио да се приближи вратима. Звали су га да се преда, пријетили му. Иако израњаван Дебељак је послије сваког таквог позива тучао јаче из свог заклона. Затим се чуо глас: „Живјела Совјетска Русија! Доље крвави краљ Александар! Доље полицијске хуле, које се даје за хиљаду петсто динара убијати! Склопите се, јер ћу бацнути бомбу!“ Полицијци, забринути и изненађени, за час су се повукли и заклонили. Сав у крви, Дебељак је учинио последњи покушај: отворио је прозор, пребацио капут преко разупуног стакла и махнуо се да дохвати цепенаци, помоћу којих је намерњавао да прескочи ограду и побегне. У том тренутку, погођен у главу, срушио се без ријечи... А када су послије извјесног времена полицијци ушли на поду их је чекао човек у крви: „Један“ — по Бедековићевим ријечима — „од најјачих стубова комунистичке акције у Загребу“.

Да имам још десет живота, дао би их за партију

ЖИВИО ЈЕ САМО 28 ГОДИНА И ПЕТ МЈЕСЕЦИ. Златко Шнајдер рођен је 5. марта 1903. у Обрежу код Славонског Брода. Седм година био је револуционарни радник, а пет је провео у робијашницама војномонархистичке Југославије. Постао је члан СКОЈ-а 1919. године. У својој двадесет првој години био је секретар ЦК СКОЈ-а и представник СКОЈ-а у ЦК КПЈ! Учествовао је у организовању II и III конгреса СКОЈ-а. Био је више година уредник „Борбе“. Неколико пута је хапшен и затваран. Издржао је пет година, тешке робије на Ади Циганлији, у Сремској Митро-

вици и Лепоглави. Измрцварен, умро је 14. августа 1931. године.

ПОШТО ЈЕ ПРЕТХОДНО МУЧЕН и мршварен у земничкој казниони. Златко Шнајдера су у фебруару 1931. године пребацили у Лепоглаву. На носилима су га унијели у казнионику болницу из које је тек пред смрт изишао. Кажу да га је лијечили неки поремећени лекар који га је, дајући му ињекције опијума, докрајчио. Његово потпуно изобличено лице било је страшно погледати.

Другови из робијашнице су га стално посјећивали, у првом реду његов стари пријатељ Моша Пијаде. Када је било јасно да ће умријети, управа затвора обавијестила је његову мајку да га може извести из казнионице. На капији лепоглавске робијашнице одиграо се дирљив растапак, који је умногоме личио на погреб. Млади комуниста Зла-

тко Шнајдер, послије пет година робијања, самртнички изнемогао, опирао се да напусти своје другове, робијаше:

— Ја нећу ван. Немам право да идем на слободу, док су моји другови у казнионици — говорио је он.

Унијели су га у аутомобил, испијена и блиједа „с печатом смрти у лицу“, како је записао Аугуст Цесарец у новели „Пут у нови живот“.

У загребачкој болници лекари су покушали да га спасе. Дата је трансфузија крви, оја-

чаван је ињекцијама, његован и чуван. Обилазили су га пријатељи и другови: мајка и сестра, Цесарец, Павле Грегорић, Звонко Ткалец... Лијека, међутим, није било. Када му је мајка говорила да ће оздравити, рекао јој је:

— Јест, мама, млад сам, али сам мучан пут прошао. Робија, то је тешка ствар, мама. Али, ја не жалим што сам прошао тим путем. Да имам још десет живота, све би их дао за партију, за комунизам...“

Нераздвојни у животу и у смрти

ПЕРА ПОПОВИЋ АГА, рођен је 28. јануара 1905. године у Титовом Ужицу. Био је обућарски радник. Учествовао је у великом броју акција младих београдских комуниста. Од 1924. до 1928. године био је на Свердловском универзитету у Москви. Учествовао је у раду V конгреса Комунистичке омладинске интернационале, који се одржавао августа 1928. године у Москви. Када је дошао у Југославију, постаје организациони секретар ЦК СКОЈ-а. Дјеловао је у Словенији Далмацији и другим крајевима наше земље.

Убијен је на загребачком Гољаку, 14. августа 1930. године у 26. години живота. Његов нераздвојни друг ЈОСИП КОЛУМБО рођен је 11. новембра 1905. године у Кутјеву, близу Славонске Пожеге. Пошао је 1918. године да учи браварски занат у Загребу и ту је 1922. године постао члан СКОЈ-а. Од 1923. године радио је у нишској Жељезничкој радионици, гдје је запажен као организатор штрајкова и демонстрација. На Трећем конгресу, КПЈ, који је одржан у јулу 1926. године, изабран је у Централни комитет СКОЈ-а. Од 1928. до 1930. године био је на школовању у Москви, а по повратку, послије погубљења Јанка Мишића, Мије Орешког и Паје Маргановића постао је секретар ЦК СКОЈ-а. Више пута је хапшен и осуђиван. Убијен је

на загребачком Гољаку 14. августа 1930. године у 25. години живота.

У ФЕБРУАРУ 1930. ГОДИНЕ стигао је у Загреб Јосип Колумбо, нови секретар Савеза комунистичке омладине Југославије. Претходно је у Бечу присуствовао сједници проширеног Политбироа ЦК КПЈ, гдје су, поред осталих, били Филип Филиповић, Јово Мартиновић, Ђуро Салај.

У више наврата Колумбо се нашао очи у очи с полицијом. Седмог августа 1930. године полиција је у Медведградској улици покушала да га легитимизује. Колумбо је знао да тих дана агенти имају овлашћење да на мјесту убијају све оне за које посумњају да су комунисти. И, умјесто легитимизације, извадио је пиштољ, опалио и, користећи гужву, побјегао. Другом приликом дошао је својом тетку Илији. Сав ужурбан и задихан, спаковао и спалио неке папире:

— За петама су ми пси... Реци Перу Поповићу — Аги нека дође на Пантовчак.

Иако је добро знао да сваког часа може бити ухваћен, Колумбо није прекидао свој револуционарни рад. На Пантовчаку, Зеленају и у Подсусједа састајао се са сарадницима из Централног комитета и партијским активистима.

Четрнаестог августа 1930. године дошао је код тетке да би оставио поруку:

— Кад наиђе Ага, реци му нека дође горе.

Не дуго потом наишао је Ага и тобоже незаинтересовано, прошао поред прозора:

— Гољачки огранак, у близини Цесарчеве куће. Јожа је већ тамо — рекао је Илија.

Ага се журним кораком упутио у том правцу. Као ни његов друг и пријатељ са којим је требао да се састане није слутило да је полиција већ блокирала терен на Гољаку. Бедековић је одавно тражио Колумба и Агу. Са њим је тог јутра био и један раније ухапшени члан Партије који је полицији дао важне податке.

Када је Ага пришао Колумбу агенти нису реаговали — пошто их нису познавали. „Тек када их је“ каже Бедековић — „доведени ухапшеник једва примијетно упозорио, агенти су покушали да скоче на њих и да их вежу... Међутим, баш кад су хтјели да тај наум изведу, Колумбо је скочио у страну, извадио револвер и на њих отворио ватру. Агенти су му палбом одговорили, и он се дао у бијег према Зеленају, одакле је, такође, опалио још неколико метака према агентима. Но, агенти су трчали за њим, околљавајући га.“

Колумбо, рањен и малаксао, да не би пао жив у руке агента опалио је још један метак према њима, а други себи у слијепочиницу, од којег је на земљу пао...“

Ага је из два револвера заусо агенте палбом. Убрзо је и он тешко рањен... Извио се, поново усправио и потрчао према кући Цесарчеве сестре Штефе, а онда у правцу Пантовчака, према шуми. У потјеру су кренули бициклости и коњаници „који су“ — како каже Бедековић, „окопили све брегове и путеве, којима би исти могао побјећи“.

Ага се спотисао, пуцао и викао: „Живјела Комунистичка партија! Живјео пролетеријат! Живјео комунизам! На измаку снага код зграде број 41 на Врховцу, испалио је још један метак. Њиме је, у ствари, испунио свечану заклетву коју је дао заједно с Колумбом — да се никада жив неће предати у руке буржоаској полицији. Хитао му је прозивао слијепочинице.“

Међу његовим стварима нађен је и нотес. На једној страници је писао: „Ко умре за највеће дело — ослобођење радног народа — тај зна зашто је умро. Без пролетерског поштења, пожртвованости, смјелости — нема пролетерског револуционара...“

Био је то његов морал и његова филозофија.

Заједно са Јосипом Колумбом, Златком Шнајдером, Јанком Мишићем, Јосипом Дебељак, Мијом Орешком, Пајом Маргановићем и Јосипом Крашом, Перо Поповић — Ага, од маја 1930. године, почива у великој гробници хероја у Загребу.

Припремио: С. Грегорић

Један час на „Првеном универзитету“ у Сремској Митровици гдје се ватреним дискусијама истицао Златко Шнајдер

„Монтенегротурист“ на путу консолидације

ТУРИСТИЧКО-УГОСТИТЕЉСКИ ГИГАНТ, „Монтенегротурист“ сачињавају 16 основних организација удруженог рада, од чега се три сврставају у пратеће дјелатности, а тринаест су туристичко-угоститељског карактера. Организација располаже са 12.000 лежаја и запошљава у сезони 5000 радника, који су у прошлој години зарађивали у просјеку по 1.650 динара. Планиран је бруто продукт за 1974. годину у износу 250.000.000 динара од чега 95 одсто отпада на девизни прилив. Вриједност основних средстава, само у објектима, износи преко милијарду динара. У 1973. години остварен је доходак од преко 20.000.000 динара, што представља око 65 одсто целокупног туристичког промета у Црној Гори. То би била, укратко, „лична карта“ ове интеграционе целине, која захвата подручје од Улциња до Котора и представља базу за даљу интеграцију црногорског туризма.

„ЈАЗ“ У СПИСКУ ПРИОРИТЕТНИХ ОБЈЕКТА

Ових дана посетили смо ову велику радну организацију и водили разговор са замјеником генералног директора Мишком Мирковићем, директором продаје Сафетом Дивановићем и финансијским директором Станком Милићем.

— „Монтенегротурист“ не предвиђа за ову годину ништа значајније на плану повећања капацитета — рекао је замјеник генералног директора Мишко Мирковић. — Неке ситније инвестиционе интервенције биће учињене на постојећим објектима у циљу њиховог оптималнијег коришћења, као што су хотел „Белви“ у Бечини и објекти на нудистичкој плажи у Улцињу, где је, грешком извођача радова, дошло до брзог општења, тако да прошле сезоне нијесу могли радити пуним капацитетом.

— Сви наши даљи планови на проширеној репродукцији — наставља Мирковић — заснивају се, углавном, на изградњи насеља Јаз од 5500 кревета, где треба, као што је познато, да буду ангажована средства Међународне банке и заједничка улагања „Монтенегротуриста“ и „Интерекспорта“.

Иначе, општа је оцена у Дирекцији „Монтенегротуриста“ да су реализацију пројекта „Јаз“, чији се почетак очекује у 1975. години, много помогли и друштвено-економски фактори Републике и Федерације, јер је Република Црна Гора обезбједила антиципациону камату у износу од 80 милиона динара, а општине Будва и Котор додатну камату. Савезни органи су пројекат „Јаз“ сврстали у списак приоритетних објеката.

У плановима „Монтенегротуриста“ предвиђена је изградња неколико хотелских објеката од Улциња до Котора, за које је припремљена инвестиционо-техничка документација.

ВАНПАНСИОНСКА ПОТРОШЊА ИСПОД НОРМАТИВА

На овом подручју постоје услови за организовање ловног туризма и коришћење хотелских капацитета и у зимском периоду. Имајући у виду значај туристичких вриједности овог поднебља у Котору и Улцињу изграђени су објекти за спортски туризам. Велике су могућности „Монтенегротуриста“ за повећање асортимана понуда. Тако, на примјер, балнеотерапеутске вриједности Црногорског приморја омогућавају много већу заступљеност здравственог туризма него што је то било до сада. Располаже се и објектима који пружају услове за организовање семинара, симпозијума и конгреса. У даљим напорима за продужавање сезоне ова радна организација, не занемарујући пружа-

ње услуга радним колективима у току читаве године, омогућиће у зимском периоду одмор радника по изузетно повољним цијенама. Са партнерима из земље и иностранства уговорено је попуњавање капацитета у зимском периоду.

Након доношења стабилних мјера обезбједиће се фонд трајних обртних средстава која ће бити адекватна процесним залихама предузећа. Утврђено је да за нормално пословање треба обезбједити 42 милиона динара, док се тренутно располаже са 23 милиона, с тим што и тај износ одлази за покриће основних средстава. Зато је стабилизационим програмом предвиђено увођење апсолутне дисциплине,

Хотели у Бечини

како би се онемогућиле инвестиције без покрића и спријечило даље преливање средстава.

Разноврснија понуда преуслов је веће ванпансионске потрошње од стране гостију који бораве у хотелима. Иначе, према ријечима финансијског директора Станка Милића, ванпансионска потрошња на овом подручју је испод норматива који важе за Сјеверни јадран, а да се и не говори о развијени-

јим туристичким регионима. Разлог томе је што се код нас не располаже одговарајућим пратећим објектима. За ову „бољку“ нема другог лијека осим отварања нових пунктова, који ће повећати промет и побољшати асортиман услуга. На висину ванпансионског промета утиче и структура гостију, а њу није могуће измијенити без побољшања структуре објеката, што се може постићи само у току даље изградње.

ЗАТВОРИТИ ВЕНТИЛЕ НА КОЈЕ СЕ ОДЛИВАЈУ СРЕДСТВА

Штедња, такође, заузима значајно мјесто у програмима стабилизације које ће свака основна организација удруженог рада најжигитије донијети. Природа посла у угоститељству је таква да омогућава велике уштеде, а да се то уопште не одрази на комфор. Програмом штедње треба да се искоријене неоправдани издаци у појединим радним организацијама, у првом реду плаћање високих камата, судских и разних других трошкова.

— Јединственом политиком штедње у свим радним колективима — каже Мишко Мирковић — искључићемо неке лоше особине држишне економије, које су од раније наслијеђене, а у првом реду нелегалну конкуренцију, водећи рачуна о политици цијена, снабдијевању, продаји капацитета и ангажовању сезонске радне снаге.

Већ је учињен крупан корак у том правцу, нарочито у погледу заједничког снабдијевања, продаје капацитета и услуга.

— У угоститељству има много вентила на које се одливају средства и веома их је тешко затворити — изјављује финансијски директор Милић. — Међутим, увођењем јединственог система евиденције створиће се предуслови да се добар дио тих вентила затвори. На том послу већ се ради. Уведени су јединствени образци, који ће се о року испуњавати. Веома је значајно увођење интерне контроле попуњености изузетно стручним људима који ће имати велика овлашћења. Овом послу треба најжигитије да приђемо, поготову што је кадар за његово обављање тешко наћи.

Мишо Брајило, помоћник генералног директора, говорио је о непосредним задацима, сређивању и јачању заједништва на уставним принципима. Нагласио је као прворазредни и увијек актуелан задатак онај који се односи на даље договарање о проширивању интеграције у туристичко-угоститељској привреди наше Републике и остваривању већег степена сарадње с радним организацијама у трговини, саобраћају и пољопривреди.

В. С.

БРИГА О ДОМАЋЕМ ГОСТУ

БАР „КАСТЕЛО“ У НОВОМ РУХУ ПОПУЊЕНО ОКО 80% КАПАЦИТЕТА

Виду да је то најљепши ноћни бар на Црногорском приморју, онда се може констатовати да до сада није оправдао своје постојање! То су увидјели одговорни у предузећу, па ће настојати да се ове сезоне побољша промет. Као прво, бар је ушао у програм „Монтенегротуриста“ и, како сазнајемо, биће врло посјећен. Наиме, три пута седмично долазиће гости из других градова који ће, поред присуства програму, вечерати у бару. Осим тога, на тераси „Кастела“ служиће се роштиљ и приморски специјалитети. Гости ће за-

бављати реномирани музички ансамбл „Квартет Скадарлија“.

Очекујемо да ће се на овај начин промет скоро удвостручити — каже нам управник Франичевић. — Тек уведене новине утицаће на добру посјету, што ће се сигурно одразити и на промет.

У Петровцу много брину о домаћим гостима. Поред тога што је за њих обезбједило око 2000 лежаја у домаћој радности, они ће бити радо виђени и у сваком хотелском објекту. Највише ће их бити у хотелу „Сутјеска“ чија тераса, најљепша на читавој ривијери, може да прими око седам стотина гостију.

За домаће госте предузеће је склопило аранжман са агенцијом „Балканија турист“ из Београда. Смјештај ће бити обезбједио у приватним кућама, а исхрана у хотелу, и то једно и друго по цијени од 105 динара дневно.

Просторије бившег кафебара биће преуређене у продавницу сувенира и реквизита, гдје ће гост моћи да купи гумени душек, маску за роњење, пераја, лопте и други прибор.

Г.

Кастел — Ластва

У СВЕТОМ СТЕФАНУ

Задовољни посјетом и резервацијама

СЕЗОНА У „СВЕТОМ СТЕФАНУ“ НЕ МОЖЕ БИТИ ЛОШИЈА ОД ЛАНСКЕ

НАЈКРАЋИ РАПОРТ ИЗ ХОТЕЛА „СВЕТИ СТЕФАН“ МОГАО БИ ДА ГЛАСИ: „Задовољни досадашњом посјетом, али такво расположење треба да потраје до краја године“. Јер, од о-творења капија града-хотела, посјета је била добра. Од средине маја је још бо-ља. Поред већ најављених гостију из Њемачке и Енглеске, очекују се и бро-јни туристи из Италије, што раније ни-је био случај у ово доба године. У јуну ће најбројнији гости бити Њемци и А-мериканци, а то ће бити случај и у току два наредна мјесеца.

— Као догађај сезоне сматрамо то што ће почетком јуна у хотелу борави-ти група менаџера познатог свјетског концерта „Сингер“. Најављен је долазак сто његових пословних људи из Евро-пе и прекоморских земаља, који се оба-везно састају једанпут годишње да раз-мијене мишљења и договоре се о даљем раду. Те састанке одржавају у најпозна-тијим хотелима свијета, а ове године је њихов избор пао на хотел „Свети Сте-фан“. За нас је то више, ручко корисно, првенствено, јер ће значити нови про-пагандни ефекат, — сазнање о нама и на-шим угоститељско-туристичким вријед-

ностима допријеће још даље — рекао је директор Иво Арменко.

Постоји могућност да гости овог хо-тела у сезони буду и групе пословних људи из арапских земаља. Разговори и остало у вези са једном таквом могућ-ношћу већ су учињени, па се очекује само потврда такве вијести. Пошто је ријеч о богатој клијентели и људима ко-ји за одмор и забаву бирају свјетске хо-теле, који обавезно уз име носе оно „НАЈ“ и остале епитете, овакву могућ-ност не би посебно трбало и коментари-сати.

— Сматрамо да овогодишња сезона, бар што се тиче броја посјетилаца и о-стварених поживљања, неће бити слабија од ланске. Интересовање за наш хотел међу клијентелом која тражи и може да плати овакав ниво услуга, комфора и осталог је све веће, па можемо да бу-демо оптимисти и у прогнозама. То нас обавезује да се више посветимо пита-њима забаве и оних других услуга које треба да повећају ванпансионску потро-шњу, а кроз то и промет, — рекао нам је на крају Арменко.

Иначе, цијене пансиона у „Светом Стефану“ у овој години су: Пансион у двокреветној соби стаје 32, у апартману 42, док је цијена полупансиона двадесет четири долара.

Д. Н.

УМЈЕСТО НЕКРОЛОГА

РАДО ВУКОВИЋ

Човјек који нас је више од пола вијека храбрио и увјера-вао у оправданост борбе за чо-вјека и његову слободу, актив-но судјеловао и помагао нас да истрајемо у беспопштејој бици за очување националног поноса и јединства, људско достојан-ство, братски загрљај, мир и слогу, за социјалистичко друш-тво, Радо Вуковић је заувјек заклопио своје далековиде очи. Бол за њим је дубок, снажан и неизбрисив!

Као омладинац, Радо Вуко-вић је био добровољац у црно-горској војсци. Прешао је ал-банску голготу и учествовао у пробоју Солунског фронта, ода-кле је донио, као успомену,

куршум бугарског војника у свом тијелу и Албанску споме-ницу. Извојевана побједом на крвавим ратиштима првог свје-тског рата и одјек Великом октобра опредјељују га као вје-чног борца за бољи и праведнији живот. Међу првима се сврстао у први ред комунара првене петровачке комуне 1921 године прве комунистичке општине на обали Јадрана.

Радо Вуковић је у свакој ситуацији био објективан и принципијалан, одмјерен, правичан и истинит. Изнад свега је волио људе и поштење цијенио као највећу вриједност.

Године 1941. браћа Вуковићи били су у првим борбе-ним редовима. Само неколико дана касније Раду је повјере-на дужност команданта устаничког батаљона. Све тешкоће ратног живота, све непроцењиве жртве и несреће поднио је како то доликује прекаљеном ратнику.

Даночни је радио на јачању народноослободилачког покрета и часно вршио најтежу и највећу позадинску дуж-ност — одборника, а затим предсједника народноослободила-чког одбора у окупираном Петровцу.

Огроман је удио Рада Вуковића у послјератној об-нови и изградњи наше земље. Његов однос према подрш-тавању имовине био је више него примјер како се треба понашати као грађанин слободне социјалистичке домовине.

(Из говора УРОША ЗЕНОВИЋА на сахрани)

РЕАГОВАЊА

„Храна одлична — особље нељубазно“

Друже уреднице,

У нашем листу бр. 31 од 10. априла 1974. године, објављен је чланак под насловом „ХРАНА ОДЛИЧНА — ОСОБЉЕ НЕЉУБАЗНО“. Потписник чланка Д. Н. имао је вјероватно намјеру да на основу анкете „Југохоте-ла“ — пословног удружења хо-телских предузећа Југославије, „Задовољан гост“ направи при-каз о резултатима анкете који се односе на хотелијерство ово-га подручја. Међутим, испало је да се Д. Н. углавном окомио на хотеле бившег предузећа „Свети Стефан“, садашњег ООУР „Свети Стефан“. Колегијум ООУР-а „Свети Стефан“, на сво-јој последњој седници посебно се позабавио садржајем овог чланка и закључио да се у ин-тересу објективног приказива-ња о правом стању упозна јав-ност.

Наиме, испада да постоје и-ли двије анкете „Задовољан гост“ или, што је вјероватније, извјештаје различитих закључа-ка из једне те исте анкете, јер на основу анкете „Југохотела“, Хотелско предузеће „Свети Сте-фан“ добило је за првокласну ус-лугу у свим секторима, а пре-ма оцјени проведене анкете пре-тежно иноземне клијентеле, ди-

плому за освојено шесто мјесто СЕЗОНСКО ХОТЕЛИЈЕРСТВО према објави на семинару „за-довољан гост 1974“.

Можда за ову организацију која је у задње вријеме побра-ла признања од ОПШТИНСКЕ НОВЕМБАРСКЕ НАГРАДЕ, ПР-ВОМАЈСКЕ НАГРАДЕ ПРИВРЕ-ДНЕ КОМОРЕ СРЦГ, СРЕБРНЕ ПЛАКЕТЕ У ГОДИНИ КВАЛИ-ТЕТА 1973. до свјетске награде „ЗЛАТНА ЈАБУКА“, ова задња диплома, коју смо добили неко-лико дана прије изласка „При-морских новина“, и није неко нарочито признање, али када се узме у обзир број анкетираних хотела, онда је она значајно при-знање. Можда је неко имао при-лике да прочита у књигама ути-сак које се налазе на рецепци-јама скоро све саме похвале за особље наших хотела. У хотелу „Свети Стефан“ од њиховог пор-тира до шефа рецепције сви владају енглеским језиком, а шеф рецепције у овом хотелу из периода када је вршено ан-кетирање завршио је у Амери-ци економске студије.

Да се не може живети од славе међународне награде „ЗЛАТНА ЈАБУКА“ то је познато сваком раднику ове организа-ције, а да нисмо ни имали на-мјеру да живимо од славе, го-

вори и диплома „Југохотела“, до-дијелена на основу анкете „За-довољан гост“, а „понешто“ и резултати пословања у 1973. го-дини, о којима је било ријечи у истом броју „Приморских но-вина“.

Улазити у детаље чланка „ХРАНА ОДЛИЧНА — ОСОБЉЕ НЕЉУБАЗНО“ и објашњавати како се наши гости превозе до аеродрома новим колима марке „ШЕВРОЛЕТ“, до бучне музике и полемисати с аутором чланка, било би непотребно, за то нема-мо ни времена, а ни до сада ни-смо полемисали у вези сличних „карактеристика“ на рачун наше организације.

Да би се то избјегло склони-смо повјеровати у добронамјер-ност аутора чланка и његову бо-јазан да се не успавамо.

Одговор Колегијума ООУР „Свети Стефан“ на наш на-пис „Храна одлична — особ-ље нељубазно“, објављујемо у овом броју. То радимо из ра-злога што је у новинарству правило: Информација је та-чна ако се чује мишљење о-бавије стране. За нас је то и правило и — неписани за-кон.

Уз одговор морамо још нешто да истакнемо. Помену-ту информацију писали смо на основу уредно и педантно срећене анкете која је ура-ђена од стране „Југохотела“. Тачно смо препијели све кон-статације које су у њој из-нијете као одговори гостију хо-тела „Свети Стефан“, „Мило-чер“ и „Маестрал“. Одмах да-кажемо, не с намјером да нашкодимо и умањимо углед ових наших (европских и свјетских) реномираних ку-ћа. Јер, то и да смо хтјели не бисмо могли, а да у на-мјеру нисмо имали најбоље показују наши досадашњи прилози о овим хотелима.

Пошли смо од тога да и-стину треба увијек рећи, ма-кар она била и непријатна. Тако изнијета може да буде помоћ у даљем раду, јер бо-ље је ако о таквим „ситница-ма“ зна шира јавност, него да анкете заврше у корпама за отпатке директора и ше-фова. И даље смо убиједени да наш прилог, који није и-знио само негативне одгово-ре треба да представља по-моћ у даљем раду. Ако ни-шта, обавезује да се повеле више рачуна како би гости из ових хотела одлазили још задовољнији него до сада.

Д. Н.

Таксисти угрожени

Будвански ауто-превозници, посебно такси-сти, већ дуже времена траже да им се помогне. На-недавно одржаном састанку своје секције, коме су присуствовали представници Скупштине општине и секретар Удружења приватних аутопревозника Црне Горе, они су истакли да су суочени с низом проблема. У најтежем положају су таксисти чији рад угрожавају многобројни дивљи превозници. Та-ко, на примјер, госте из будванских хотела превозе сопственим колима конобари, кувари, рецепционе-ри, водичи, па и ноћни чувари!

Говорећи о овом проблему, МИЛОВАН ОРЛО-ВИЋ је истакао да се, поред хотелских радника, и други грађани баве „дивљим таксирањем“, а има и таквих који паркирају своја возила испред саме такси станице! Речено је да таксисти немају теле-фона, иако се налазе на пет метара од поште! У-љетним мјесецима Будву по правилу преплаве пре-возници из цијеле земље који, такође, избјегавају обавезе према заједници!

С. Г.

Занимљив музеј

ЦРКВА Св. ИВАНА налази се у старом граду Будве. Саграђена је у VII вијеку и све до укидања бискупије, 1828. године, била је катедрала. Страдала је у земљотресу 1667. го-дине, али је на темељу порушене поново подигнута црква, која је завршена 1867. године.

БЕЧИЋКА ПЛАЖА СЕ УРЕЂУЈЕ

ТУРИСТИЧКО НАСЕЉЕ „ПРАХА“ у Бечићима учи-нило је све да дио плаже од одмаралишта „Нафта-гас“ до испод брдашца на коме се налази црква св. Томе учини што пријатнијим за своје госте и тако споји лијепо с корисним.

На самом крају плаже, тамо где престаје пијесак и почиње зеленило, у току је изградња kiosка у коме ће посјетиоци моћи да добију све што им је неопходно, по-чев од сокова и слатког до цигарета и сувенира.

Планирана је нека врста минијатурне кухиње, која ће припремати оброке с хљебом и топлим виришма, и то за око 4000 туриста. У продужетку биће тераса покри-вена платном и са постављеним столцима.

— Са радом би требало ускоро да се отпочне — из-јавио је Мићо Новаковић, један од градитеља овог кори-сног мини-објекта.

Монтираће се и тушеви, а дуж читаве плаже биће постављене корпе за отпатке, како би се одржала релативна чистоћа и чувала вода од загађености.

Слободанка Рогановић

„Повлачим критику“

Критиковао Божо Ј. Ста- нишић раднике Комунално- стамбеног предузећа. Да би увјерио Божу у тежину по- слова које обављају, Крсто Марковић, умјесто до Бечи- ња, повезе га колима до Ре- жевевића. Снабдјевају чизма- ма, кабаницом и шлемом, кренуо је Божо у обилазак „подземних радилишта“ на изворишту Ријеке Режев- ића. Крстао се више од јед- ног сата, док се кишница с „таванца“ сливала по ње- му, а вода злокобно клоко- тала.

Када је „добро упознао“ комуналне проблеме — а и да би што прије изишао — Божо пред радницима изја- ви: „Повлачим критику“. Тек су га тада извели на свјетлост дана.

ПРИМЈЕР НЕБРИТЕ

Градилишта предузећа „Комфор“ у Петровцу и Пера- зића долу представљају дра- стичан примјер небриге о друштвеној имовини. Скуп- љена отrema пропада, а за- лихе материјала из неограбе- них градилишта несташу. Ова- ква индолентност, с обзиром на то да су градилишта мета фоторепортера, једино се мо- же протумачити „жељом“ да се страним туристима стави до знања како је југословен- ска привреда стала на ноге и да штета изражена у мили- јардама не представља за та- кову привреду неку забриња- вајућу ставку.

Председник ОК СК Бу- два Милан Митровић обави- јестио је надлежне факторе града Београда о овој ситу- ацији и тражио хитну интер- венцију.

„ПЕРСОНАЛНО“ ПИЋЕ

Добро је то када персо- нал може да се храни и пи- је по набавним цијенама. Ло- ше је што „персонално“ пи- ће излази из „домена“ пер- сонала и проналази пут до кафанских стола.

Ово је само „претпостав- ка“ коју не би било тешко доказати, али се нико и не- труди да то учини.

Како иначе, тумачити по- трошњу „персоналног пића“ у једном од будванских хо- телa, јер када би персонал- толико пио, половина не- би могла да обавља своју редовну дужност, а, колико- знамо, због пијанства још- ни један радник није дисци- плински одговарао.

РУГЛО У ПЕТРОВЦУ

Љетња позорница у Пе- тровцу, некад понос овог при- морског градића, остарила је прије времена. С поломље- ном оградом и искривљеним сједиштима пружа, заиста, жалосну слику. Градио ју је „Комфор“ у режији „Пала- са“ за рачун „Зета филма“ на земљишту Културног цен- тра. Када не би било дискар- моније, била би то дивна тар- молија, блистава интеграци- ја идеја.

Овако мала позорница по- стаде неупотребљива и то- прије него што је инвестито- ри отплатише.

Веселите се Петровчани! Почели су преговори између Културног центра и „Зета филма“ око позорнице. У по- вјерењу. Плашим се да се преговори не одуже!

У ПОВЈЕРЕЊУ

...Службени улаз Београ- дске кланице и даље служи- за снабдијевање „одређеног круга“ грађана... Значи: по- староме... Увјерите се у то сами...

БИРО ЗА ПРОПАГАНДУ И УМЈЕТНИЧКО ОБЛИ- КОВАЊЕ

ВРШИ СВЕ ПОСЛОВЕ УМЈЕ- ТНИЧКЕ ПРОПАГАНДЕ — ИЗ- РАДА ПРОСПЕКТА, ПАНОА И СВИХ ДРУГИХ ПРОПАГАН- ДНИХ МАТЕРИЈАЛА — НУДИ КОМПЛЕТНИ ИНЖЕЊЕРИНГ ЗА РЕШАВАЊЕ ЕНТЕРИЈЕРА.

БАВИ СЕ АРАНЖИРАЊЕМ ОБЈЕКТА.

ОДЛИКУЈЕ, ИЗГРАЂУЈЕ И ПРОДАЈЕ РАЗНЕ ВРСТЕ СУВЕ- НИРА.

ПОНУДЕ СЛАТИ НА АДРЕ- СУ: КУЛТУРНИ ЦЕНТАР ЗА БИРО (ТЕЛЕФОН 82-241).

КОМУНАЛНИ ОБЈЕКТИ — ЗАПОСТАВЉЕНИ

ПОРАСТ ИНТЕРЕСОВАЊА ТУРИСТА за наше подручје проузроковао је ин- тензивну изградњу нових хотелских капацитета и стамбених зграда. Запостав- љена је изградња пратећих објеката, у пр- вом реду канализационих система. Изгра- ђене септичке јаме уз ове објекте, ради ди- спозиције фекалних и других отпадних во- да, показале су се само као привремена рје- шења, јер нарочито у сезони нијесу у мо- гућности да приме огромну количину отпа- дних вода, а тим прије што земљиште, због високог нивоа подземних вода и хидрогео- логских карактеристика, није у могућности да те воде апсорбује. Због тога долази че- сто до изливања септичких јама и загађи- вања јавних површина у појединим насе- љима. Није тешко претпоставити каква се стална и велика опасност ту крије и какве- тешке посљедице по даљи развој туризма на овом подручју због тога могу наступити.

Још 1966. године израђен је програм и пројектни задатак за изградњу система ка- нализације Будва — Бечићи, да би се у наредним годинама, послије израде више анализа и студија, приступило изградњи система за одвод и пречишћавање отпад- них вода, који би се касније уклопили у коначно рјешење. Израда идејног и глав- ног пројекта била је повјерена Грађевин- ском факултету у Загребу. На добијени пројектни елаборат почетком ове године дали су сагласност републички санитарни органи, тако да с техничке стране нема ни- какве сметње да радови на изградњи но- вог канализационог система одмах отпоч- ну. Одговор на питање да ли постоје неке друге тешкоће — шта се урадило и шта се планира — потражили смо код директора Фонда за изградњу комуналних објеката МИЛА ГРЕГОВИЋА.

— И даље воде се разговори, започети крајем прошле године, са заинтересованим радним организацијама за изградњу и фи- нансирање овог објекта. Пројектна доку- ментација достављена је предузећима „И- ван Милутиновић“ из Београда, „Униони- нвест“ из Сарајева и „Београдинжињеринг“ из Београда и ова су доставила своје по- нуде, које садрже цијену коштања и усло- ве финансирања објекта. Комплетна изгра- дња овог система (колектори, станица за кондезионирање и испуст у море са свим

радовима и опремом) треба да кошта око 25.000.000,00 динара, али ће се та цијена, свакако, повећати с обзиром на вријеме от- почињања изградње, поскупљење радне сна- ге и материјала и могуће накнадне радове током градње. Скупштина општине и њени фондови максимално су оптерећени за от- плату кредита узетих од банака за водовод и друге објекте, те је изградња већих ин- фраструктурних објеката могућа само из средстава добијених од локација које су, добрим дијелом, комунално опремљене и привредно интересантне.

У току даљег разговора сазнали смо да је анализом просторних вриједности свих локација на овом „потесу“ констато- вано да би се остварио максимални финан- сијски ефекат од локације хотелског ком- плекса од хиљаду лежаја у Бечићима из- међу Кукачког потока и одмаралишта „На- фтагаса“. Ова изузетно квалитетна локаци- ја, с обзиром на предвиђени капацитет, мо- гла би се оптеретити за комунално опре- мање и припремање са општим и директ- ним комуналијама у висини трошкова ра- дова на изградњи канализационог система Будва — Бечићи.

— Једино рјешење — рекао је Мило- Греговић — видим у уступању ове локаци- је кориснику који би у виду учешћа у тро- шковима уређења сносио све трошкове око изградње овог канализационог система пре- ма пројектној документацији и тако из- грађени систем предао на експлоатацију надлежној организацији. Ради потпуног о- премања поменутог локације, што би била наша обавеза, потребна су средства од 10.000.000, динара, која би корисник ло- кације морао да нам обезбједи путем кре- дита, а ми би та средства вратили за три године убирањем општих комуналија од неизграђених локација на овом подручју.

Уступање ове локације у изузетне свр- хе мора добити пуну подршку. Без изгра- ђене канализационе мреже нема комплетне туристичке понуде, а само је комплетна ту- ристичка понуда услов да ово подручје за- држи високи свјетски реноме. Што прије, то боље. Не заборавимо да посљедице, које због тога могу наступити, могу нанјети непоправљиву штету нашој главној привре- дној грани — туризму.

Д. Јововић

Марксистичко васпитање

НЕГАЦИЈА НЕГАЦИЈЕ

ДИЈАЛЕТИКА ИЗУЧАВА најопштије законе кре- тања и развоја природе, људског друштва и ми- шљења. Она чини јединство науке, погледа на свијет и општенаучне филозофске методе. Пола- зи од поставке да је целокупна природа јединствен систем процеса и појава који су међусобно повезани у простору, времену, вјечном кретању и развоју.

Способност човјека да мисли и обликује своја мисаона сазнања о себи и свијету омогућаје му да у процесима развоја људског друштва утиче на тај развој — да убрзавајући или успоравајући поједине процесе. Управо је у томе основна разлика између про- цеса кретања у природи који, по правилу, настаје спонтано, и процеса у друштву на које човјек дјелује и утиче свјесно и плански.

Један од најважнијих закона материјалистичке дијалектике јесте негација негације. То је закон о развоју у супротностима и он би могао да гласи: Ми- ровање појединих предмета — појава је релативно а апсолутно је њихово кретање, развој и примјена. Сваки развој или промјена збива се у супротности- ма или у противурјечностима или услед негирања не- ке ствари или појаве. Тако, ако неку ствар негирамо, она се мијења и прелази у своју супротност. Ако не- гирамо и ту супротност, онда добијамо негацију нега- ције. Законом негација негације васпоставља се старо и првобитно али у новом облику и на вишем степену развоја. Умирање старог и рађање новог, кроз борбу супротности, представља функцију дијалектичког за- кона негације.

Развој се одвија тако да се унутрашње границе, односно ограничености првобитних облика појаве или ствари превазиђу и настају нови облици и нове ства- ри. Али, дијалектичка негација не значи уништење неке ствари, већ процес развоја у коме се задржава позитивност старог а негира оно што кочи живот и развој. Према томе, дијалектичка негација је, исто-

времено, и рушилачка и стваралачка. Нове друштвене формације изграђују се на материјалним и културним тековинама старих формација. У социјализму се, путем револуције, ликвидира капиталистичка класа, а остаје пролетаријат као позитивна снага и носилац друштве- ног прогреса. Током даљег развоја револуције проле- таријат, постепено, и себе негира као класу.

Закон негација негације не може се другачије схватити него тако да сваки каснији облик представља негацију претходног, задржавајући у себи оно што је у претходном облику било прогресивно и укидајући све оно што је у њему заостало и преживјело. Према томе, негација негације састоји се у савладавању, пре- владавању и надрастању претходних облика с обзиром на борбу супротности која се у њима дешава.

Потребно је подсјетити да је дијалектички закон негација негације изведен из Хегелове тријаде: теза, антитеза, синтеза. Ево примјера. Античка грчка фило- зофија (Хераклит, Демокрит) била је материјалистич- ка, али тај материјализам није био у стању да објасни однос мишљења према бићу, па је био негиран идеа- лизмом. Током даљег развоја филозофије ни идеа- лизам се није могао одржати, већ је био негиран мо- дерним материјализмом, који није више онај првобит- ни него материјализам на далеко вишем развојном степену. Он здравим основама провобитног материја- лизма додаје још и целокупну идејну садржину раз- војта филозофије и науке за више од два миленијума. Тако је у овом примјеру: првобитни материјализам — теза, идеализам — антитеза, а модерни материја- лизам — синтеза.

У дијалектици сваку ствар треба негирати тако да настане развојак по спирални прогреса, да резултат буде увијек виши степен и нови квалитет. „У дијалек- тички“ према Енгелсу — „негирати не значи просто рећи „не“, или уништити неку ствар на било који на- чин. Треба не само да негирам, него да опет „укинем“

негацију. Морамо, дакле, тако подесити прву негацију да друга негација постане могућа. Ако самесам зрно- јечма, ако глзам инсекта, онда сам, додуше, извршио први чин негације, али сам онемогућно други“.

На плану нашег друштвеног развоја законом дијалектичке негације се манифестовао овако: СФРЈ је негирао Краљевину Југославију, а то је било могуће зато што је стекла своје нове облике у борби супрот- ности која се збивала у крилу старог поретка. Прогрe- сивне снаге, са Комунистичком партијом на челу, бо- риле су се против државне власти и класног поретка. Те прогресивне снаге биле су зачетак новог квалитета. Овај зачетак прошао је фазу растања у току које је била створена јака и способна организација, дозвоља- револуционарна, да постане руководећа снага ослобо- дилачке борбе против окупатора и експлоататорске класе и да својом револуционарном активном ста- ви промени облике који су негирали старе и преживјеле. Овдје се дијалектичка негација састоји у савладавању класних односа и националних разлика у духу једнакости свих народа и народности на тлу Ју- гославије, стварајући могућности за повећање соција- листичког самоуправног садржаја.

Слједени смо негирања централистичке фазе со- цијалистичких односа у нашој земљи и пуне афирма- ције самоуправних социјалистичких односа, који пред- стављају кличу даљег развоја нашег друштва на путу ка комунизму.

Манифестацију споменутог закона дијалектике имамо у пуном смислу и на подручју Будве, јер је она интегрални дио шире друштвене заједнице у којој се набујаје друштвене снаге боре да се превазиђе постиг- нуто и настави незадрживи ход нашег друштва у прав- цу потпуног напретка и пуне афирмације човјечких личности.

Д. Станковић

Успјех дјевојке сјетних очију

Славица Пламенац

Можда многи Будвани, који су 18. маја поред малих екрана пратили финалну приредбу са Омладинског фестивала забавне музике у Суботици, нису знали да је композиција „Дјевојка са сјетним очима“, једна од осамнаест које су изведене, дјело њихове суграђанке. Славица Пламенац, шеснаестогодишња ученица из Будве, на овом великом фестивалу добила је ласкаво признање: награду као најмлађи композитор.

КОМПОЗИЦИЈА ШЕСНАЕСТОГОДИШЊЕ СЛАВИЦЕ ПЛАМЕНАЦ УШЛА У ФИНАЛЕ НА ОМЛАДИНСКОМ ФЕСТИВАЛУ ЗАБАВНЕ МУЗИКЕ У СУБОТИЦИ

Разговарали смо с њом, непосредно прије него што је отишла у Суботицу. Била је веома радосна што је њена композиција од укупно 733 ушла у ужи избор за извођење. Тада није ни слутила да ће се њена „Дјевојка са сјетним очима“ пласирати у финале. Била је видно узбуђена док нам је говорила:

— Написала сам текст и музику, док је аранжман направио наш познати композитор Бојан Адамич. Идеја за ову композицију дошла је спонтано, као што, уосталом, бива с многим ствари у животу. Имам још композиција, које треба дојерити.

Славица нам је открила да је већ склопила петогодишњи уговор с Радио телевизијом Београд, односно с продукцијом грамофонских плоча. По том уговору, она би требала да добије 85% прихода од продатих плоча.

Она, иначе, изнад свега воли музику и њоме се бави од раног дјинства. Њен успјех је утолико већи што је она једина Црногорка која је учествовала на овом

Фестивалу. Културни центар из Будве преузео је бригу око њеног пута у Суботицу.

С. Г.

ЗАМЈЕНА СТАНА

Мијењам гарсонјеру од 28 квадрата, 1 спрат у Земуну (Клварија), друштвена својина, за одговарајући стан у друштвеној својини у Будви или Светом Стефану.

Понуде слаћи на адресу: **МОМЧИЛО ЗЕЧЕВИЋ**, Корушка 4 Земун

„Кањон“ на Интернационалном фестивалу фолклора

ЗНАЧАЈНО ПРИЗНАЊЕ И ОБАВЕЗЕ

Наш фолклорни ансамбл „Кањон“, који искључиво ради на аматерској основи, ових дана доживио је значајно признање за успјехе које је постигао у току свог једногодишњег постојања и рада: ова млада фолклорна група представља Југославију на Интернационалном фестивалу фолклора, који ће се одржати од 19. до 28. јула у Лимасолу на Кипру. У међувремену дошла је понуда, која је од стране Културног центра прихваћена, да „Кањон“ напусти и на Фестивалу фолклора у Измирни од 7. до 12. јула. „Кањон“ ће гостовати у више градова у Турској.

У питању је заиста велико признање четрдесеторици младих и дјевојака — ентузијаста, који су уложили максимум труда у рад, и њиховом умјетничком руководиоцу, Вери Брадић, која је успјела да се за непуну годину дана Фолклорни ансамбл „Кањон“ сврста у ред најуспјешнијих аматерских друштва у земљи.

Треба нагласити да је ово, истовремено

но, и велика обавеза Културног центра у Будви, јер екипу треба и опремити да би достојно представљала југословенски фолклор у иностранству. А за то су потребна позамашна средства. Само у прошлој години Центар је утрошио за комплете народне ношње преко 33 милиона динара. Овогодишњи „Кањон“ поход такође је скопчан с великим издацима, па се с правом очекује помоћ од стране радних и друштвено-политичких организација. Трговинско предузеће „Јадран“ већ је дало три хиљаде динара, а Извршни одбор Општинског синдикалног вијећа обећао је знатну финансијску помоћ.

— Код нас је атмосфера радна — изјавила је Вера Брадић. Чланови Ансамбла су веома заинтересовани. Сваком од њих то ће бити први пут да прекорачи државну границу. Од успјеха на овом гостовању зависе и наше амбиције и достигнућа.

В. С.

Богат и разноврстан програм

Прекојутра 27. маја почиње Југословенски фестивал озбиљне музике, други по реду под називом „Дани музике Свети Стефан — Будва“. Ова значајна манифестација биће садржајнија него прошле године: проширени су амбијенти за извођење музике, наступају нови, еминентни југословенски умјетници. На програму су дјела познатих аутора. У понедељак, 27. маја, првог дана Фестивала изводиће се дјела Вебера и Бетовена. Учествоју: Симфонијски оркестар РТВ Титоград с диригентом Цвјетком Ивановићем, Бокидар Радовић, кларинет, и Мирослав Ангеловић, бас. Програм у сриједу почиње у галерији „Санта Марија“ у 18. часова. Концерт имају млади југословенски умјетници, а изводе се Хајди, Бетовен и Моцарта. Учествоју: Вишња Лукић, клавијер, Папа Гакић, сопран, Владимир Жикић, кларинет, Елеонора Сурутка, клавијер, Сретен Крстић, виолина, Неда Кецаман — Богосављевић, клавијер, Митја Грегорач, тенор, и Трио Јоренз. Умјетници су у четвртак у Светом Стефану. На тераси у 18 часова учествују: Камерни оркестар „Про мусика“, са диригентом Ђурићем Јакшићем, Радмила Бакочић, сопран, и Тинка Мурдори, флаута. Истог дана у галерији „Санта Марија“ у 21 час наступају Милка Евтимова, алт, Мирјана Вукдраговић, клавијер, и Загребачки квинтет.

У петак, у 18 часова, музика ће се чути из галерије „санта Марија“. Наступају Милана Шнајдер, клавијер, Алексије Радан, кларинет, Цвјад Шабанагић, виолина, и Изабела Амброзић — Миланевић, клавијер. Истог дана, у 21 час, у „Авали“ наступа оркестар РТВ Љубљана с диригентом Игором Гадровићем. У суботу су умјетници поново на Светом Стефану. У 18 часова наступају Петар Тошков, виолина, Јован Јовичић, гитара, а у 21 час у Милочуру наступа камерни оркестар РТВ Љубљана, с диригентом Цвјетком Пирилом. Биће изведена опера „Служавка — господарка“ од Перголезија.

Последњег дана, у недељу 2. јуна, музичари су у манастиру Подмање у 11. часо-

ва. Наступа хор Музиколошког института Српске академије наука. Диригент је Димитрије Стефановић. У галерији Санта Марија, у 18 часова, наступа Скопски камерни трио са Зорицом Димитријевић — Стошић. У 21 час у „Авали“ наступа Симфонијски оркестар РТВ Љубљана с диригентом Самом Хубадом.

Радници траже своја права

ОЧЕКУЈЕ СЕ ОДГОВОР ОНИХ КОЈИ ТА ПРАВА УСКРАЂУЈУ

РАДНИЦИ ОСНОВНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ УДРУЖЕНОГ РАДА Електродистрибуција из Будве, њих дванаесторица на броју, упутили су ових дана писмо Десетом конгресу СКЈ, Уставном суду Црне Горе, Уставном суду СФРЈ, Предсједнику СК Црне Горе и Предсједнику Скупштине СР Црне Горе. Они питају: Зашто још увијек није донијето рјешење о њиховом конституисању у самосталну основну организацију удруженог рада, какву је одлуку донио збор радних људи још 29. децембра прошле године? Њихов предмет налази се код Уставног суда СР Црне Горе од 4. марта 1974. године.

Радници истичу да се организовањем и конституисањем основне организације удруженог рада стварају услови за бољи и ефикаснији рад. Наиме, ова јединица представља цјелину способну за стицање и расподелу дохотка. У писму су истакнуте и бројке које говоре у прилог захтјева радника. Електродистрибуција из Цетиња са 59 радника продала је од 1. јануара до 30. септембра 1973. године 20.380.580 киловат часова електричне енергије. Уз губитке од 13%, вриједности обим износи 7.293.301,55 динара. У истом периоду, колектив у Будви са дванаест радника продао је 17.596.764 киловат часа. Вриједности обим, уз губитке од 10%, износи 6.339.581,12 динара. Остатак дохотка Електродистрибуције у Цетињу износи 659.114,71, а Будвани су остварили 420.008,69 динара.

Радници истичу да је на овом терену Електродистрибуција у Котору, којој они припадају, израдила свега два километра високонапонских водова, док је све остало — око 31 километар водова — урађено средствима Скупштине општине Будва. Од нешто преко педесет трансформаторских станица погон у Котору израдио је свега седам, а све остале привреда будванске општине.

ВИШЕ ИЗВОЂАЧА НЕГО ПУБЛИКЕ

У ОРГАНИЗАЦИЈИ КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА У БУДВИ недавно је гостовао Симфонијски оркестар Радио-телевизије Титоград. Концерт је приређен у сали Дома културе „Гојко Краповић“ у Будви, под вођством познатог црногорског композитора Цвјетка Ивановића. Као гости наступили су популарна пијанисткиња Дагмара Балогова из Чехословачке и Виктор Јакобич из Београда на виоличелу.

Приредба је била на високом умјетничком нивоу, какву би пожељели и далеко већи градови од Будве. Али, нажалост, у сали Дома културе те вечери било је више извођача него публике. У гледалишту се налазило једва десетак особа, и то пет њемачких туриста и исто толико Будвана! Разлог за овако слабу посјету није био висока цијена улазнице. Десет динара стајала је карта, што је испод нивоа цијена за приредбе оваквог квалитета. Према томе, у питању је била лоша или готово никаква реклама ове приредбе. Кривицу за то сноси Културни центар, као организатор. Пошто се већ прихватио да буде домаћин једне такве, за наше могућности прескупе, да не кажемо и прелуксузне приредбе (стајала је преко 10.000 динара), организатор се морао побринути и да обезбједи публику. Требало се повезати са агенцијама и туристичким водичима, па би, ако код мјештана не постоји интересовање за такву врсту приредаба, од преко три хиљаде страних гостију, који ових дана бораве на нашој ривијери, бар једна стотина присуствовала концерту.

Ово није први пут да се организатори постиде пред умјетницима високог ранга који изводе програм пред празним столицама или, најчешће, полупразном салом. Прошле године многе, нарочито музичке приредбе, доживјеле су сличну судбину. Вријеме је да се извуче поука из тога. Треба са више бриге прићи селекцији програма. Организатори забаве требало би да избјегавају веома скупе приредбе, поготову оне за које не постоји интересовања код публике. С тим у вези, треба проучити структуру туриста који бораве на нашој ривијери, јер, и поред тога што у хотелима имамо претежно иностране госте, симфонијски концерт је намијењен музички образованијој публици.

В. С.

АТЛЕТСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Под покровитељством листа „Бока“, 11. маја одржано је традиционално такмичење атлетичара основних школа у Радановићима. Од укупно осам основних школа из Бара, Петровца, Будве, Радановића, Радовића, Тивта, Бијеле и Котора најбољи су били ученици школе „Никола Ђурковић“ из Радановића, којој је припао пехар. Такмичење је било масовно а примећује се да оно из године у годину добија све више присталица.

М. Гилча

КРОС МЛАДОСТИ

Поводом отварања нове школске зграде, у Радановићима је одржан „Крос младости“ на коме су учествовале екипе више основних школа. Такмичари Основне школе „Мирко Срзентић“ из Петровца били су добро припремљени, а најмлађа такмичарка из ове екипе, Нада Папан, освојила је прво мјесто у три пионирки.

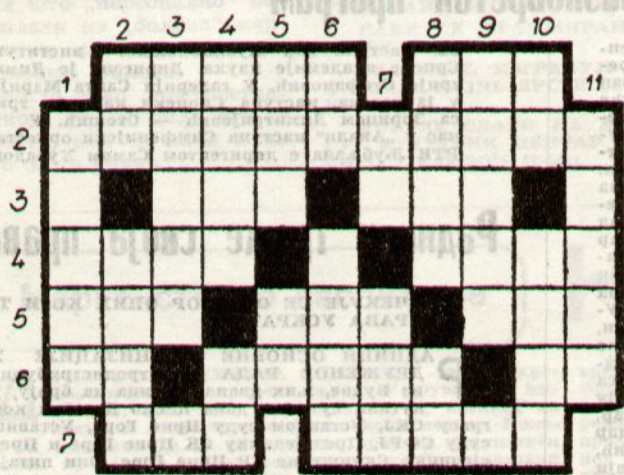
С. П.

Тим прољећа

Може се констатовати да је екипа „Милочера“ тим прољећа. Док је у јесењем дијелу једва освојила један бод и био последњи на табели, овог прољећа још не зна за неуспјех. Послије неколико побједа узео је бор „Игалу“ на његовом терену. Недељу дана касније савладао је у Бечићима „Бродоградитеља“ из Бијеле са 4:0.

С. Г.

Укрштене ријечи бр. 2

ВОДОРАВНО: 1) Врста музичког дјела — индустријска област у Западној Немачкој; 2) Град — хотел на Црногорском приморју; 3) Хемијски знак за кисеоник — дио теразија — ознака на возилима за међународну шпедицију — самогласник; 4) Немачки физичар, проналазач фотографисања на даљину телеграфским путем — ознака за полупреник — бивши египатски политичар (Махмуд); 5) Врста папугаја — држава у Африци — почетна слова презимена бившег голмана Партизана; 6) Предлог — град у Црној Гори — нота солмизације; 7) Врста јужног воћа — мелодија.

УСПРАВНО: 1) Сеоски пут ограђен са обадвије стране; 2) Чест завршетак македонских презимена — град у Алжиру; 3) Женско име — аутоознака за Аустрију; 4) Гас без боје и мислиса — аутоознака за Вар; 5)

Звјер из породице мачака — сугласник и самогласник; 6) Истакнути спортист, првак — врста птице; 7) Два иста сугласника — град у Француској; 8) Чубење, подсмјех и згражавање некој нечасној радњи (турцизам) — Два самогласника; 9) Наш познати глумац и редитељ, аутор првог југословенског играног филма „Славица“ (Вјекослав) — сугласник; 10) Симбол за радијум — сала у згради факултета; 11) Дио тијела (екавски).

РЈЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РИЈЕЧИ БРОЈ 1

ВОДОРАВНО: 1) Котор — Сар; 2) Радоје Дакић; 3) А — ера — УСА — и; 4) Диско — м — Ибар; 5) Ара — сер — ари; 6) Ра — Анбус — чх; 7) Кра — амали.

Страдимир Фатић

ЦРНОГОРСКА ФУДБАЛСКА ЛИГА

„ПЕТРОВАЦ“ ТОНЕ СВЕ НИЖЕ

Као по неком правилу: фудбалери „Петровца“ одиграју утакмицу, двије добро и онда највеће серије пораза. Послије лијепе и ефикасне игре против „Забјела“ из Титовграда у Петровцу, услиједио је пораз од „Горшата“ у Колашину (2:0). Изгубљена је и заостала утакмица у Зеленици и то са 3:1 од последњег на табели „Оријента“.

Аспирације Петровчана прије ове утакмице биле су — пласман у горњи дио табеле, негђе од петог до седмог мјеста, али после ове утакмице све се срушило као кула од карата. Крај невоља није био ту. Следијећу утакмицу против „Текстилца“ из Бијелог Поља Петровчани су очекивали с нескривеним оптимизмом. И шта се десило? „Петровац“ је изгубио такође са 3:1! Гледаоци су разочарани напустили игралиште, увјерени да с њиховим младинама нешто није у реду. И, заиста, није. Током утакмице против „Текстилца“ изведена је само једна смислена акција која је крунисана лијепим поготком Спасоја Домазетовића, а све остало је било смушено одбијање лопте, неспретне комбинације, жалови напори појединаца.

ПОДСАВЕЗ КОТОР

Шанса „Могрена“

Неочекивано будвански „Могрен“ стекао је изгледе да се врати тамо одакле је испало прошле године — у Црногорску фудбалску лигу. То им је омогућило „Милочер“ који је екипи „Игала“ узео бод. Већ слиједеће недеље, 20. маја, „Игала“ је било гост „Могрена“ у Бечићима. Био је то дерби Лиге подручја Котора и Будвани нису проокцали шансу: савладали су директног конкурента у борби за наслов најбољег, с резултатом 2:1.

Будване очекују још два меча: са екипом „Бродоградитеља“ у Бијелој и са „Милочером“.

„Игала“ има још једно тешко гостовање, и, ако поклекне, у што нико не сумња, „Могрен“ ће бити први. Наиме, играчи „Игала“ гостују у Тивту, где се састају с екипом „Арсенала“ који, такође рачуна на висок пласман.

ДА ВАС ПОДСЈЕТИМО

ДАТУМИ КОЈИ СЕ ПАМТЕ

26. МАЈ

— 1797. ГОДИНЕ гилотиниран је француски револуционар Франсоа Ноел Бабеф (рођен 1760) вођа и идеолог комунистичког покрета насталог за вријеме француске револуције који је сматрао да је систем приватног власништва преживио.

— 1943. ГОДИНЕ Врховни штаб НОВ и ПОЈ донио одлуку да се главна оперативна група Народно-ослободилачке војске пробједе преко планине Вучева и ријеке Сутјеске.

27. МАЈ

— 1525. ГОДИНЕ погубљен је немачки револуционар Томас Мунцер (рођен 1490), вођа селачког устанка у Тирингену, чија се филозофија религије дотичала атеизма, а његов политички програм био веома близак комунистичком.

— 1943. ГОДИНЕ, ноћу између 27. и 28. маја на Његову, у близини Жабљака под Дурмитором, падобранцима су се спустили чланови војне делегације британске Врховне команде у Каиру, која је имала задатак да припреми терен за долазак главне британске војне мисије при Врховном штабу НОВ и ПОЈ.

28. МАЈ

— 1928. ГОДИНЕ, последице четвородневног суђења, у Београду је изречена пресуда Мопи Пијале, који је, због уређивања и штампања органа ЦК КПЈ „Комунист“, био осуђен на двадесет година робије. Касациони суд смањио је ту казну на 12 година, али је Пијале на робији осуђен још на двије године, због пјевања револуционарних пјесама.

29. МАЈ

— 1903. ГОДИНЕ у Србији је извршен преврат којим је окончана владавина династије Обреновића. Пучисти су убили краља Александра Обреновића, (који се био потпуно компромитовао аутократским начином владавине и дворским скандалима), његову жену Драгу (Машину) и председника владе Димитрија Цинцар — Марковића.

30. МАЈ

— 1431. ГОДИНЕ спаљена је на ломачи Јованка Орлеанка (рођена 1412), француска национална јунакиња, која је подстакла отпор Француза против енглеских освајача.

— 1778. ГОДИНЕ умро је француски књижевник и филозоф Волтер (рођен 1694), умјетник и мислилац, који је извргавао руглу све видове незнања, пражислерија и религиозног фанатизма.

31. МАЈ

— 1970. ГОДИНЕ један од најразорнијих земљотреса опустошио је огромно подручје Перуа од обале до Анда. Са лица Земље потпуно је збрисано неколико десетина градова и села. Погинуло је 67.000 људи, док их је око двије стотине хиљада повријеђено.

1. ЈУНИ

— 1804. ГОДИНЕ рођен је руски композитор Михаил Иванович Глинка (умро 1857), аутор прве националне опере „Живот за цара“, низа оркестралних дјела, композиција за клавир, романси и соло пјесама.

2. ЈУНИ

— 1882. ГОДИНЕ умро је италијански револуционар Ђузепе Гарибалди (рођен 1807), који је учествовао у низу ослободилачких ратова и устанак италијанског народа против Аустрије, затим у грађанском рату у Бразилу и у борбама за ослобођење Уругваја, где је командовао италијанском легијом.

Детаљ са утакмице

3. ЈУНИ

— 1960. ГОДИНЕ Савезна народна скупштина усвојила је Резолуцију о образовању стручних кадрова у којој се, између осталог, каже: „Друштвено управљање установама за стручно образовање потребно је развијати у складу са све већом повезаношћу ових установа са друштвеним факторима непосредно заинтересованим за њихов рад“.

4. ЈУНИ

— 1942. ГОДИНЕ први партизански пилоти Фрањо Клуз и Руди Чајевац извршавају свој први борбени задатак после преласка партизанима, бомбардовају су и митраљирали Бањалуку, аеродром Залужане и једну усташку колону. Пошто је његов авион био погођен, Руди Чајевац се спустио код села Кадинава, где је извршио самоубиство да не би жив пао у руке непријатеља.

5. ЈУНИ

— 1826. ГОДИНЕ умро је немачки композитор Карл Марија фон Вебер (рођен 1786), који је својим операма „Еуријанта“, „Чаробни стријелац“ и „Оберон“ утврдио пут Вагнеровој музичкој драми.

6. ЈУНИ

— 1799. ГОДИНЕ је један од највећих руских књижевника Александар Сергејевич Пушкин, који је умро у тридесетосмој години живота, али је успио да створи низ дјела која се убрајају у најфиније бисере свјетске књижевности, међу којима су „Евгеније Онегин“, „Бронзани коњаник“, „Руслан и Лјудмила“, „Борис Годунов“, „Кавкаски заточеник“ и „Пикова дама“.

7. ЈУНИ

— 1957. ГОДИНЕ у Првој економској сређној школи у Београду основан је савјет стручњака из привреде који руководиству школе треба да помаже у рјешавању разних питања. Ово је био први савјет ове врсте у нашој земљи.

8. ЈУНИ

— 1924. ГОДИНЕ одржан је раднички протестни збор против фашизма и убистава Рудара у Трбовљу.

— 1937. ГОДИНЕ у Београду су избиле демонстрације против фашистичке Немачке. Повод је био долазак немачког министра спољних послова фон Нојрата у престоницу Југославије. У демонстрацијама је учествовао око двије хиљаде студената, радника, средњих школаца и грађана.

9. ЈУНИ

— 1923. ГОДИНЕ извршен је атентат на бугарског премијера Александра Стамболиског (рођен 1879), великог поборника бугарско-српског зближења, чији је идеал била јужнословенска федерација. Убијен је на звјерски начин са знањем бугарског двора.

10. ЈУНИ

— 1920. ГОДИНЕ одржан је у Београду, од 10. до 14. јуна, Први конгрес Савеза комунистичке омладине Југославије, коме су присуствовала 32 делегата из цијеле земље. Прихваћен је Програм СКОЈ-а, изабран ЦК СКОЈ-а са секретаром Драгославом Гајовићем, и одлучено да СКОЈ приступи Комунистичкој омладинској интернационали, која је основана на међународном омладинском конгресу, илегално одржаном у Берлину од 20. до 25. новембра 1919. године.

Нови налази на будванској некрополи

Ових дана, када је предузеће „Београд инжењеринг“ почело радове на копању те меља за путничке агенције у Будви, на дубини од 2,5 до 3 метра пронађени су гробови, највјероватније, из времена када су овим крајем владали Римљани.

Извађене су правилно тесане камене плоче димензија 70 x 150 см и 100 x 200 см, као и два мермерна блока

величине 50 x 50 x 100 см, на којима се јасно изражава камена пластика. У самој шкрапи виде се трагови зидова, па се претпоставља да су од већих гробница. Када буде оформљена екипа археолога из наше Републике, која ће почети да истражује овај дио некрополе на простору од 300 м², вјероватно ћемо доћи до низа археолошких налаза који ће нам дати нове доказе о духовној и

материјалној култури једног давнопрошлог времена.

С. Паноновић

ВАЖАН СИМПОЗИЈУМ

У хотелу „Интернационал“ у Будви је 16. и 18. маја одржан југословенски симпозијум на тему ПРАВНИ И МЕДИЦИНСКИ АСПЕКТИ ПРЕСАЊИВАЊА ДЈЕЛОВА ЈУДСКОГ ТИЈЕЛА. Организатор савјетовања био је Институт за криминологију и социологију из Београда. На овом скупу учествовали су истакнути правни и медицински стручњаци из цијеле Југославије.